

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Obchodní nauka 2

jaro 2019

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Význam mezinárodního obchodu pro národní hospodářství

*Postavení mezinárodního obchodu v ekonomice země,
nástroje ovlivňující jeho výši.*

Obchod a národní hospodářství

Národohospodářský pohled zajímá centrální orgány, které usměrňují, příp. stimulují jeho činnost (zahraniční obchod), jako jedno z národohospodářských odvětví.

Agregátní veličiny zjišťované z národohospodářského pohledu:

- ✓ HDP vytvořený v odvětví obchodu,
- ✓ podíl HDP (v %) vytvořený v obchodu na celkovém HDP,
- ✓ zaměstnanost a růst zaměstnanosti v obchodu,
- ✓ podíl zaměstnanosti (v %) v obchodu na celkovém počtu zaměstnaných osob v národním hospodářství,
- ✓ struktura podnikatelských subjektů,
- ✓ ekonomické efekty dosažené v zahraničním obchodu.

Obchod a národní hospodářství

Z historického hlediska roste význam obchodu:

- ✓ Mění se struktura národního hospodářství (změna ze struktury: zemědělství - průmysl - služba na služby - průmysl - zemědělství)
- ✓ Změna z trhů výrobce na trhy spotřebitelů - již není problém vyrobit zboží ale vyrobené zboží prodat na trhu
- ✓ Roste význam spotřebitelů - je potřeba neustále zjišťování požadavků spotřebitelů a jejich naplňování

Obchod a národní hospodářství

Vztah obchodu a národního hospodářství:

✓ Vnitrostátní obchod

Postavení vnitrostátního obchodu identifikovat prostřednictvím statistiky jednotlivých ukazatelů, za využití členění dle ekonomických činností (NACE) - viz. tabulka na dalším slide-u

✓ Zahraniční obchod

Zahraniční obchod ovlivňuje ekonomiku formou exportu a importu. Vláda a jiné státní instituce ovlivňují výši exportu a importu prostřednictvím hospodářské politiky státu (proexportní politika = podpora podnikatelských subjektů zaměřených na export...) a cílenými opatřeními v oblasti zahraničního obchodu (nastavování cel, celních sazeb, dovozních a vývozních kvót...)

Obchod (CZ-NACE 45, 46, 47)												
Právnícké a fyzické osoby												
Trade (CZ-NACE 45, 46, 47)												
Non-financial corporations and households												
Ukazatel	Měříci jednotka	Rok / Year										
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet aktivních podniků		205 087	202 074	204 167	212 578	222 781	231 934	245 411	248 104	244 747	242 804	241 572
Počet zaměstnaných osob celkem ve fyzických osobách	osoby	663 867	652 129	663 176	685 747	684 428	684 389	700 534	710 874	706 682	705 211	708 843
z toho průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách	osoby	487 827	494 587	507 050	521 813	512 810	503 218	504 377	508 306	504 926	500 595	503 251
Průměrný evidenční počet zaměstnanců - přepočtený	osoby	471 988	480 443	492 785	503 097	493 405	483 880	483 368	488 456	484 285	479 594	483 024
Průměrná hrubá měsíční mzda na 1 fyzickou osobu	Kč	16 421	17 471	19 097	20 702	20 868	21 364	21 983	22 396	22 206	22 948	24 004
Průměrná hrubá měsíční mzda na 1 přepočtenou osobu	Kč	16 972	17 986	19 650	21 472	21 688	22 217	22 938	23 306	23 153	23 953	25 009
Výnosy celkem	mil. Kč	2 939 873	3 185 724	3 479 171	3 725 463	3 298 989	3 425 075	3 580 109	3 622 282	3 678 996	3 803 424	3 928 475
z toho tržby celkem	mil. Kč	2 824 679	3 061 911	3 353 061	3 543 290	3 149 975	3 293 018	3 439 762	3 484 128	3 533 013	3 652 983	3 752 354
z toho tržby za zboží	mil. Kč	2 647 662	2 883 141	3 155 860	3 307 900	2 925 080	3 048 254	3 184 809	3 218 091	3 255 665	3 373 191	3 465 645
výkony vč. obchodní marže	mil. Kč	592 204	633 680	693 781	773 331	701 292	738 103	758 812	760 852	767 363	798 338	834 054
Náklady celkem	mil. Kč	2 880 071	3 107 894	3 384 156	3 626 873	3 236 971	3 354 000	3 507 936	3 556 676	3 614 055	3 723 227	3 822 875
z toho výkonová spotřeba	mil. Kč	311 361	314 293	357 459	427 128	399 869	418 609	431 965	438 987	442 337	450 243	454 829
osobní náklady	mil. Kč	134 988	145 176	162 917	178 686	174 481	177 699	183 398	187 838	186 588	192 869	201 845
z toho mzdy bez OON	mil. Kč	96 128	103 694	116 196	129 631	128 414	129 006	133 053	136 608	134 551	137 850	144 958
Obchodní marže	mil. Kč	409 448	449 851	489 582	531 619	471 681	487 070	496 572	487 746	484 898	509 533	539 725
Podíl obchodní marže na tržbách za zboží	%	15,5	15,6	15,5	16,1	16,1	16,0	15,6	15,2	14,9	15,1	15,6
Přidaná hodnota	mil. Kč	280 843	319 387	336 322	346 203	301 423	319 494	326 847	321 865	325 025	348 095	379 225
Výsledek hospodaření po zdanění	mil. Kč	59 801	77 831	95 015	98 590	62 018	71 074	72 173	65 606	64 941	80 198	105 600
Aktiva netto	mil. Kč	.	.	.	1 441 207	1 439 560	1 509 537	1 593 371	1 616 756	1 695 293	1 678 558	1 729 176
z toho dlouhodobý hmotný majetek v zůstatkové ceně	mil. Kč	.	.	.	342 961	358 215	368 408	377 708	382 447	408 228	390 654	400 771
zásoby	mil. Kč	.	.	.	325 096	300 615	316 403	335 671	345 404	352 195	360 336	382 967
Pasiva	mil. Kč	.	.	.	1 441 207	1 439 560	1 509 535	1 593 371	1 616 756	1 695 293	1 678 558	1 729 176
z toho vlastní kapitál	mil. Kč	.	.	.	536 243	546 731	577 981	602 781	616 435	650 115	652 321	698 395
Pořízení dlouhodobého majetku	mil. Kč	.	.	.	81 572	66 390	63 405	66 307	64 835	65 020	62 264	69 739

Poznámka: Finanční ukazatele jsou uváděny v běžných cenách, stavové ukazatele jsou k 31.12.

Note: Financial indicators are quoted at current prices, State indicators as at 31 December.

Vývoz zboží podle teritoriálního členění v národním pojetí
Exports in territorial structure in the national concept

 v mil. Kč FOB/CIF (běžné ceny)
 CZK million FOB/CIF (current prices)

Rok Year	Měsíc Month	Celkem Total	v tom				Vybrané státy Selected countries									
			Evropská unie (EU28) European Union (EU28)	z toho Eurozóna (19) Eurozone (19)	mimo EU non-EU	Nespecifi- kováno Unspecifie d	Čína China	Francie France	Německo Germany	Nizozemsk o Netherland s	Polsko Poland	Rakousko Austria	Ruská federace Russian Federation	Slovensko Slovakia	Spojené království United Kingdom	Spojené státy United States
2017 ¹⁾	leden / January	285 671	243 050	188 444	42 481	140	3 032	15 371	92 768	6 894	17 804	11 881	4 727	24 551	15 784	6 145
	únor / February	283 117	237 868	183 972	45 114	134	3 100	14 422	92 028	6 538	18 166	12 166	5 307	24 279	14 580	6 373
	březen / March	334 707	279 511	216 281	55 047	149	3 866	16 512	107 544	8 498	21 350	14 147	6 434	28 456	17 047	7 506
	duben / April	275 612	231 787	181 464	43 616	209	3 129	13 698	90 327	7 219	17 423	12 126	5 743	24 917	12 748	5 770
	květen / May	313 092	263 013	205 407	49 857	222	3 590	15 513	102 944	8 025	19 829	13 599	6 166	27 296	14 188	7 055
	červen / June	312 569	261 667	202 956	50 534	368	3 825	17 638	97 004	8 951	19 359	13 702	6 319	27 234	15 549	6 754
	červenec / July	239 676	202 152	158 345	37 252	271	3 146	13 141	78 791	6 565	14 694	10 731	4 445	21 726	11 618	5 565
	srpen / August	274 308	228 822	176 415	45 232	253	3 441	11 354	91 520	7 089	17 288	12 082	6 400	25 738	14 097	5 823
	září / September	295 580	249 540	194 752	45 820	220	3 310	15 585	96 073	7 626	18 497	13 683	5 565	26 648	13 624	6 070
	říjen / October	314 859	262 051	203 428	52 592	216	3 739	16 143	97 966	7 468	20 810	13 859	6 268	29 691	13 819	6 451
	listopad / November	311 105	263 107	205 872	47 777	220	3 760	15 603	101 962	7 947	20 331	13 965	6 137	29 474	13 187	6 472
	prosinec / December	248 758	204 902	158 563	43 672	184	3 570	11 669	76 034	7 666	17 149	10 113	5 203	24 001	10 040	5 712
Celkem:		3 489 054	2 927 470	2 275 899	558 994	2 586	41 508	176 649	1 124 961	90 486	222 700	152 054	68 714	314 011	166 281	75 696

Dovoz zboží podle teritoriálního členění v národním pojetí
Imports in territorial structure in the national concept

 v mil. Kč FOB/CIF (běžné ceny)
 CZK million FOB/CIF (current prices)

Rok Year	Měsíc Month	Celkem Total	v tom				Vybrané státy Selected countries									
			Evropská unie (EU28) European Union (EU28)	z toho Eurozóna (19) Eurozone (19)	mimo EU non-EU	Nespecifik o-váno Unspecifie d	Čína China	Francie France	Německo Germany	Nizozemsk o Netherland s	Polsko Poland	Rakousko Austria	Ruská federace Russian Federation	Slovensko Slovakia	Spojené království United Kingdom	Spojené státy United States
2017 ¹⁾	leden / January	264 329	176 263	134 215	86 104	1 962	27 517	8 718	70 830	6 326	22 332	8 151	8 115	14 696	4 983	6 736
	únor / February	262 155	180 951	138 692	79 241	1 963	22 628	9 055	72 543	6 661	22 191	8 074	8 028	14 285	5 191	7 313
	březen / March	309 963	212 808	163 207	94 919	2 237	28 937	10 273	85 094	8 199	25 463	9 812	11 633	16 962	6 477	7 019
	duben / April	263 659	178 913	137 351	82 926	1 821	24 197	8 331	71 388	6 799	21 442	8 101	11 040	14 486	5 041	7 255
	květen / May	298 020	202 244	154 697	94 116	1 660	27 519	9 253	80 503	7 247	24 389	9 230	10 591	16 066	5 804	9 591
	červen / June	293 329	200 901	153 333	90 687	1 741	27 233	9 700	78 790	7 626	24 507	9 262	12 558	15 520	6 167	7 736
	červenec / July	243 520	164 855	126 815	77 156	1 509	23 728	8 614	63 450	6 011	19 580	7 716	9 039	12 844	5 220	6 239
	srpen / August	270 406	183 681	139 659	85 362	1 363	27 531	7 601	76 437	6 663	22 669	8 404	9 306	14 665	5 440	6 716
	září / September	277 722	193 998	147 343	82 196	1 529	27 065	9 404	77 115	6 905	24 095	8 638	9 503	15 158	5 754	6 058
	říjen / October	307 400	207 787	158 272	97 770	1 843	32 162	10 608	80 367	7 224	25 428	9 774	10 108	16 791	6 172	7 051
	listopad / November	301 581	207 153	157 421	92 229	2 200	32 277	10 262	81 035	7 606	24 942	9 469	7 513	16 505	6 371	7 006
	prosinec / December	251 684	169 109	128 565	80 673	1 902	27 921	7 988	65 088	6 264	20 690	7 747	7 356	14 115	5 433	6 012
Celkem:		3 343 768	2 278 663	1 739 570	1 043 379	21 730	328 715	109 807	902 640	83 531	277 728	104 378	114 790	182 093	68 053	84 732

Zahraniční obchod

Hrubý domácí produkt = celková tržní hodnota finální produkce vyprodukované v zemi za určité časové období

$$\mathbf{HDP = C + I + G + E_N}$$

The diagram illustrates the components of the Gross Domestic Product (GDP) equation. The equation $\mathbf{HDP = C + I + G + E_N}$ is centered at the top. Four arrows point downwards from the terms C, I, G, and E_N to their respective definitions: 'spotřeba domácností' (domestic consumption) under C, 'investice' (investment) under I, 'vládní nákupy' (government purchases) under G, and 'čistý export' (net exports) under E_N .

Zahraniční obchod

- **Důvody vedoucí k obchodu**
- Země spolu navzájem obchodují:
 - ✓ aby získaly produkty, které nemůžou vyrobit ve své vlastní zemi
 - ✓ aby získaly produkty, které jsou velmi drahé při výrobě v jejich vlastní zemi
 - ✓ aby zvýšily rozmanitost zboží dostupné v jejich zemi
 - ✓ aby sestavily dobré vztahy s ostatními zeměmi na způsobu dávat a brát, tzn. dovoz a vývoz
 - ✓ aby vytvořily pracovní místa výrobou zboží, které se vyváží.

Zahraníční obchod

- **Překážky obchodu**
- Země sledují ochrannářské zájmy:
 - ✓ chrání svá vlastní odvětví.
Odvětví se rozvíjí dlouho a zahrnuje značné investice
 - ✓ omezují dovoz, aby chránily firmy a zaměstnanost.
Také chrání odvětví, aby zachovaly způsob života.
 - ✓ obchodní omezení se používají na ochranu nových nebo 'nerozvinutých' odvětví.
 - ✓ omezují vývoz strategického zboží, např. základních zdrojů energie, paliva, materiálu a obranného zboží.

Zahraniční obchod

■ Typy bariér

✓ Dovozní cla (tarify)

Dovozní clo je daň. Cena zdaněné komodity bude vyšší uvnitř zdaňované země - plnou částkou cla plus dopravní náklady - než na světovém trhu.

✓ Dotace

Dotace je opakem dovozní daně. Stát může dotovat domácí výrobce tím, že jim poskytuje sumu peněz podle toho jak mnoho vyrábí. To dává domácím výrobkům výhodu v konkurenci s dovozem.

✓ Kvóty

Dovozní kvóta ustanovuje max. množství - ne cenu - komodity, která může být dovážena během daného období. Např. EU uvalila kvóty na dovoz japonských automobilů.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost!

Příjemný zbytek dne!